

ментарисан и њему дат опширни регест.

Како ово издање није намијењено само нучницима историчарима и филолозима, него и ширем кругу читалаца није примијењено у најстрожем смислу дипломатичко-филолошка метода. Текстови су дати у реконструисаној транскрипцији, са рјешењима кратица, иницијала, као и личних имена и имена мјеста, са реконструисаном логичком интерпункцијом без евентуалних спиритуса и акценатских знакова у словенским текстовима, и са подјелом текстова према садржинским одломцима. Осим тога у издању се тачно репро-

дукује оригинални правопис, а посебне особености текста се репродукују у адекватној уводној студији.

Књига има укупно 500 страна, са лијепо изведеним регистрима личних имена, имена мјеста и предметним регистром. Овај корпус грађе, тако богато приређен, представља крупан допринос и значајну подлогу за изучавање средњовјековне историје не само Македоније и македонског народа него и свих сусједних земаља и народа чије су се судбине тада на разне начине дубоко прожимале.

Новак Ражнатовић

СПОМЕНИЦА ВИШЕ ПЕДАГОШКЕ ШКОЛЕ — ПЕДАГОШКЕ АКАДЕМИЈЕ 1947—1972. Никшић, 1975

Крајем 1975. године изашла је из штампе Споменица Више педагошке школе, односно Педагошке академије. Овај значајан зборник радова посвећен је прослави јубилеја — четвртини вијека од оснивања Више педагошке школе (1947) у Цетињу, односно Педагошке академије (1963) у Никшићу, који је прослављен 1973. године (десетогодишњица рада ПА), али је штампан с видним закашњењем. Хронолошки Споменица представља у ствари трећи број **Зборника** радова професора и сарадника Педагошке академије, који излази као њено гласило.

На уводноме мјесту Споменица доноси реферат Душана-Дике Никколића — Поводом 25. годишњице живота и рада Више педагошке школе на Цетињу и Педагошке академије у Никшићу — у коме се говори о друштвено-економским, просвјетним и културним условима у којима је настала ова прва виша школа у историји Црне Горе, као и о њеном успјешном и врло плодном раду, о просвјетном, културном и научном доприносу који је она дала развоју Републике током четврт вијека. Аутор указује да је Виша педагошка школа у Цетињу, на којој је 675 студената стекло диплому наставника, реорганизована и реформирана 1963. године наставивши рад

у Никшићу као Педагошка академија. Академија, са својих 13 катедара и преко 60 професора, предавача више школе и других сарадника у настави, оспособила је за наставу до шк. 1972/73. године 1.197 студената. Ова школа била је значајна основа за развој не само провјете у Црној Гори већ и науке и културе у ширем значењу. Педагошка академија је од конституисања Универзитета у Титограду постала његова чланица, с добром осномом да израсте у наставнички факултет.

Остали прилози, научног и стручног карактера, потичу из пера професора и наставника (бивших и садашњих) Школе. Радови су објављени по наставним и научним областима. О научним питањима из педагогије и социологије пишу: др Радуле Секулић — Интелигенција као компонента вредносне оријентације ученика, др Саво Вукмановић — О првим школама у Црној Гори у доба Петра II Петровића Његоша, Раде Делибашкић — О неким аспектима марксистичког учења и проблему свестране личности; Слободан Вукићевић — О марксистичком и функционалистичком одређивању човјекове личности.

Из области српскохрватског језика и југословенских књижевности штампана су два прилога: Ми-

лија Станић — Континуитет и промене у језику и др Љубомир Зуквић — Први Вукови додири са Црном Гором и почеци његове сарадње са људима из тог краја.

Рубрика **Страни језици и књижевности** садржи ове радове: мр Олга Браичић — Атрибутивне реченице типадноминалних реченица у савременом руском и српскохрватском језику, мр Весна Тадић — Контрастивна анализа енглеског глагола need и његових српскохрватских еквивалената, и Војислав Војновић — Ј. Н. Толстој из писама А. А. Фету.

Рубрика **Историја и географија** заступљена је радовима: др Димо Вујовић — Француска и источно питање у другој половини XIX и почетком XX вијека, мр Томислав Жугић — Никшић (кратак историјски преглед), Бранко Бабић — Босанско-херцеговачке избјеглице у Црној Гори 1914—1915, мр Мирослав Чизмовић — Дар према Имовинском законнику, и др Стеван Поповић — Трансформација ванбрадских насеља у гравитационом подручју Бара.

Из области **математичких наука** штампани су прилози: мр Владо Баковић — О аксиомама димензије динамичких простора, Момчило Космајац — О линеарним операторима, и Стеван Бајовић — Један доказ теореме De la Valee Pousin-a.

У рубрици **Биологија и хемија** пишу: Љ. Аграмовић, Е. Раичевић и др Б. Ивановић — Менарха код ученица Никшића, и др Никола Перовић — Наши бојсипи као база за развој алуминијске индустрије.

Стручним прилозима заступљени су: Вида Стојановић (Нека запжања и сутестије са стручних испита за звање наставника), Војин Николић (Процес ослобађања од наставе физичког васпитања у

школама у СР Црној Гори), Радомир Николић (Настава физичког васпитања у одјељењу — разреду) и мнж. Антонија Даковић (Како организovati и изводити наставу ОТО-а приликом подјеле одјељења).

У рубрици **Сјећања на прве године рада Више педагошке школе** у Цетињу занимљиве прилоге су дали: Радивоје Шуковић (О раду и успјесима прве генерације студената Више педагошке школе), Данило Лекић (Сјећање на прве године рада Више педагошке школе на Цетињу), Вукале Ђерковић (О Вишој педагошкој школи на Цетињу и њеној првој студентској организацији) и Милинко Ивановић (Нека сјећања из рада прве генерације студената Више педагошке школе).

Пјесничким и ликовним прилозима заступљено је неколико бивших и садашњих студената — пјесника и ликовних умјетника: Петар Ђурановић, Драгутин Вујановић, Јанко Вујисић, Ратко Делетић, Драган Радуловић, Јанко Брајковић, Никола Стругар, Бранка Бурзан и Миленко Сандић.

Споменица садржи и ове податке о професорима, директорима и другим сарадницима који су радили на Вишој педагошкој школи и Педагошкој академији од њеног оснивања и који сада изводе наставу.

У споменици су и написи о преминулим професорима школе — Михаилу-Баћу Пајковићу, Нику Петрићу, др Луки Вујовићу, Мојсију Зечевићу, Нику Ј. Мартиновићу и Луки Милићу.

У цјелини овај зборник радова (обима од 320 страница) доказ је једне значајне атмосфере и научног и стручног стваралаштва наставника ове институције.

Миомир Дашић

„ПОД ОРЛОВИМ КРШЕМ“

Скупштина општине и друштвено-политичке организације Цетиња издале су о јубиларној годишњици слободе и побједe над фашизмом популарну публикацију

„Под Орловим кршем — 13. јул 1975“. Њен уредник и приређивач је Радован Јаблан, књижевник и публицист.